

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 8 kwietnia 1983 r.

w sprawie praw i obowiązków głównych księgowych organizacji spółdzielczych.

Na podstawie art. 87 § 1 ustawy z dnia 16 września 1982 r. — Prawo spółdzielcze (Dz. U. Nr 30, poz. 210), po zasięgnięciu opinii centralnych związków spółdzielczych zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. W organizacjach spółdzielczych (spółdzielniach i związkach spółdzielczych) oraz ich wyodrębnionych organizacyjnie i gospodarczo samodzielnie bilansujących jednostkach organizacyjnych, zwanych dalej „zakładami”, działają główni księgowi.

2. Objęcie funkcji przez głównego księgowego w działającej organizacji spółdzielczej lub zakładzie następuje protokolarnie, po uprzednim zapoznaniu się ze stanem wykonania obowiązków przez ustępującego głównego księgowego.

§ 2. 1. Do obowiązków głównego księgowego organizacji spółdzielczej lub zakładu należy:

- 1) prowadzenie rachunkowości zgodnie z obowiązującymi zasadami, polegające zwłaszcza na:
 - a) zorganizowaniu i doskonaleniu sporządzania, przyjmowania, obiegu i kontroli dokumentów w sposób zapewniający właściwy przebieg operacji gospodarczych i ochronę mienia spółdzielczego, prawidłowe prowadzenie księgowości, sporządzanie kalkulacji wynikowej kosztów i sprawozdawczości finansowej,
 - b) zorganizowaniu i doskonaleniu prowadzenia księgowości oraz sporządzaniu kalkulacji wynikowej kosztów i sprawozdawczości finansowej, w celu zapewnienia ich rzetelności i prawidłowości, z zastosowaniem racjonalnej organizacji pracy i techniki przetwarzania danych,
 - c) bieżącym i prawidłowym prowadzeniu księgo-

wości oraz sporządzaniu kalkulacji wynikowej kosztów i sprawozdawczości finansowej w sposób umożliwiający:

- terminowe przekazywanie rzetelnych informacji ekonomicznych,
 - ochronę mienia spółdzielczego i terminowe rozliczanie osób odpowiedzialnych majątkowo za to mienie,
 - prawidłowe i terminowe dokonywanie rozliczeń finansowych,
- d) należytnym przechowywaniu i zabezpieczaniu dokumentów księgowych, ksiąg rachunkowych oraz sprawozdań finansowych,
 - e) nadzorowaniu całokształtu prac z zakresu rachunkowości, wykonywanych przez poszczególne komórki organizacyjne,
- 2) zorganizowanie i doskonalenie systemu wewnętrznej informacji finansowej,
 - 3) prowadzenie gospodarki finansowej zgodnie z uchwałami zarządu organizacji spółdzielczej i obowiązującymi zasadami, polegające zwłaszcza na:
 - a) przestrzeganiu zasad rozliczeń pieniężnych i zapewnieniu należytej ochrony wartości pieniężnych,
 - b) zapewnieniu pod względem finansowym prawidłowości umów,
 - c) zapewnieniu terminowego ściągania należności i dochodzenia roszczeń spornych oraz spłaty zobowiązań
 - d) przestrzeganiu obowiązujących przepisów dotyczących w szczególności:
 - ustalania i opłacania podatków i innych świadczeń o podobnym charakterze,
 - stosowania cen sprzedaży,

- wynagrodzeń i innych świadczeń na rzecz pracowników,
- pokrywania kosztów i wydatków z właściwych środków,

e) prawidłowym dysponowaniu środkami pieniężnymi zgromadzonymi na rachunkach bankowych i korzystaniu z kredytów bankowych,

- 4) analiza gospodarki finansowej organizacji spółdzielczej lub zakładu,
- 5) dokonywanie wstępnej, bieżącej i następnej kontroli w zakresie powierzonych mu obowiązków oraz następnej kontroli operacji gospodarczych stanowiących przedmiot księgowania,
- 6) kierowanie pracą podległych pracowników, ich instruowanie i szkolenie.

2. Do obowiązków głównego księgowego organizacji spółdzielczej posiadającej zakłady należy ponadto:

- 1) sprawowanie kontroli nad należytym wykonywaniem przez głównych księgowych zakładów powierzonych im obowiązków oraz instruowanie ich w zakresie organizacji rachunkowości,
- 2) opracowywanie zbiorczych sprawozdań finansowych i dokonywanie ich analizy.

3. Do obowiązków głównego księgowego centralnego związku spółdzielczego należy ponadto opracowywanie planów kont i zasad prowadzenia rachunkowości, dostosowanych do potrzeb organizacji spółdzielczych i ich zakładów.

§ 3. 1. Zarząd organizacji spółdzielczej może w uzasadnionych wypadkach rozszerzyć zakres obowiązków głównego księgowego tej organizacji lub jej zakładu, co nie może jednak spowodować ograniczenia możliwości należytego wykonywania przez niego obowiązków określonych w § 2.

2. Głównemu księgowemu nie mogą być powierzane czynności polegające na wykonywaniu dyspozycji środkami majątkowymi, zwłaszcza funkcje kasjera i magazyniera.

§ 4. 1. Wyrazem dokonania przez głównego księgowego kontroli wewnętrznej określonej operacji gospodarczej jest jego podpis złożony na dokumentach dotyczących tej operacji. Złożenie podpisu na dokumentach przez głównego księgowego oznacza, że:

- 1) sprawdził, iż operacja została uznana przez właściwych rzeczowo pracowników za prawidłową pod względem merytorycznym,
- 2) nie zgłasza zastrzeżeń co do legalności operacji i rzetelności dokumentu, w którym operacja ta została ujęta,
- 3) stwierdził formalno-rachunkową prawidłowość dokumentu dotyczącego tej operacji.

2. Główny księgowy w razie ujawnienia:

- 1) nieprawidłowości formalno-rachunkowych dokumentu zwraca go właściwemu rzeczowo pracownikowi w celu ich usunięcia,
- 2) nierzetelnego dokumentu lub dokumentu, w którym została ujęta nielegalna operacja gospodarcza, odmawia jego podpisania.

3. Odmowa podpisania przez głównego księgowego dokumentu poddanego przez niego kontroli wstępnej lub

bieżącej wstrzymuje realizację operacji gospodarczej, której dokument ten dotyczy. Odmowa podpisania przez głównego księgowego dokumentu poddanego przez niego kontroli następnej powoduje księgowanie zakwestionowanej operacji gospodarczej, której dokument dotyczy, jako kwoty do dalszego rozliczenia.

4. Jeżeli główny księgowy odmawia złożenia podpisu, o którym mowa w ust. 1, powinien jednocześnie zawiadomić pisemnie zarząd organizacji spółdzielczej, kierownika działalności gospodarczej organizacji spółdzielczej lub kierownika zakładu o odmowie podpisania dokumentu i odmowę tę umotywić. Jeżeli po zapoznaniu się z treścią tego zawiadomienia zarząd organizacji spółdzielczej, kierownik działalności gospodarczej organizacji spółdzielczej lub kierownik zakładu w formie pisemnej nie uwzględni zgłoszonych zastrzeżeń, główny księgowy jest obowiązany dokument podpisać, z wyjątkiem wypadku, gdy realizacja operacji gospodarczej wynikającej z dokumentu (kontrola wstępna) lub jej rozliczenie zgodnie z poleceniem (kontrola następna) stanowiłyby przestępstwo lub wykroczenie.

5. Jeżeli złożenie podpisu (ust. 4) stanowiłoby przestępstwo lub wykroczenie, główny księgowy organizacji spółdzielczej lub zakładu jest obowiązany zawiadomić o tym organy powołane do ścigania przestępstw lub wykroczeń oraz radę nadzorczą organizacji spółdzielczej, a główny księgowy zakładu — zarząd organizacji spółdzielczej.

6. Główny księgowy może upoważnić podległych mu pracowników do przeprowadzania w określonym zakresie kontroli wewnętrznej, jak również do podpisywania dokumentów nie wymagających zgłoszenia odmowy podpisu w trybie ustalonym w ust. 4. W razie stwierdzenia, że istnieją podstawy do zgłoszenia odmowy podpisu, pracownik powinien niezwłocznie przedstawić sprawę głównemu księgowemu.

§ 5. Główny księgowy ma prawo:

- 1) określać zasady, według których mają być wykonywane przez poszczególne komórki organizacyjne organizacji spółdzielczej lub zakładu prace niezbędne do zapewnienia prawidłowości gospodarki finansowej oraz księgowości, kalkulacji wynikowej kosztów i sprawozdawczości finansowej,
- 2) żądać od komórek organizacyjnych organizacji spółdzielczej lub zakładu udzielania w formie ustnej lub pisemnej niezbędnych informacji i wyjaśnień, jak również udostępniania do wglądu dokumentów i wycieczek, będących źródłem tych informacji i wyjaśnień,
- 3) żądać od komórek organizacyjnych organizacji spółdzielczej lub zakładu usunięcia w wyznaczonym terminie nieprawidłowości dotyczących zwłaszcza:
 - a) przyjmowania, wystawiania, obiegu i kontroli dokumentów,
 - b) systemu kontroli wewnętrznej,
 - c) systemu wewnętrznej informacji finansowej,
- 4) występować do zarządu organizacji spółdzielczej, kierownika działalności gospodarczej organizacji spółdzielczej lub kierownika zakładu z wnioskiem o przeprowadzenie kontroli określonych zagadnień, jeżeli głównemu księgowemu nie została podporządkowana komórka kontroli wewnętrznej.

§ 6. W celu stworzenia warunków do realizacji obowiązków określonych w § 2—4 stanowisko głównego księgowego uznaje się za równorzędne stanowisku zastępcy prezesa zarządu organizacji spółdzielczej, zastępcy kierownika działalności gospodarczej organizacji spółdzielczej lub zastępcy kierownika zakładu.

§ 7. W § 10 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 lipca 1982 r. w sprawie głównych księgowych przed-

siębiorstw i innych państwowych jednostek organizacyjnych (Dz. U. Nr 25, poz. 179) skreśla się wyrazy: „organizacjom spółdzielczym i”, a także wyrazy: „w organizacjach spółdzielczych oraz”.

§ 8. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: w z. J. Obodowski